



శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

శ్రీ రామానుజాచార్య శ్రీ  
రామాయణసార సంగ్రహము.

ఇది,

ధనాల. దేవరాజులున్నాయనీవారిచే  
జేయబడ్డ,

చెన్నపురి,

కలానిధిముద్రాక్షరశాలయండు  
ముద్రింపబడియె.

కుదిరోద్ధాతిసం॥ పంకుని నెల.

COPY RIGHT (RESERVED.)





యూర్కిశనువరించి ! బలభద్రమూర్తివై పరగరేవతిఁ  
 గూడిభాష్యకారుండవై భక్తినిన్నుఁ । గొల్చుయువతిన  
 న్నుఁగూర్కితోడవరించి వరయోగిచంద్రుడైనరకము  
 నను । బడఁగోరరేని శ్రీభాష్యకారునిగొల్వఁడనినరుల  
 కుఁడెప్పితనరఁదిరుమ॥గీ॥లాన్వయాంబుధిచంద్రుడై  
 యశుదినంబునమరనద్దంకితిరువేంకటార్యనామ । ము  
 ననుజేలఁగుమంబుధజనవినుతభక్తిఁ । బూనిమదినిన్నుఁ  
 గొలుతురామానుజార్య॥

ఏకతాళము.

కూరకులేశునిఁగొంగుపిరాట్టిని । శ్రీరంగామృతుఁ  
 జేరిభజింతు॥౧. వడుగనంబియతివరునెంబారును । వ  
 డయకనామదిదద్దభజింతు॥౨. దాశరథివితలధరణీ  
 నాయకు । దేశికభట్టరుఁడెలివిభజింతు॥౩. పేరరుళా  
 లెంబెరుమానారును । శ్రీరామప్రియుఁడేలఁగిభజిం  
 తు॥౪. అందముగననంతాల్వొనునుగొ । విందజీ  
 యరును వెలయభజింతు॥౫. వైష్ణవనంబినివేంకటగి  
 రిధవు । వైష్ణవముఖ్యులవరుసభజింతు॥౬.

వ॥ ఇష్టుగురుపరంపరను బరిజనసహితంబుగ నా  
యిష్టదైవంబగు శ్రీరామానుజునిభజించి.

జంపె.

అవనికినిహరియాజ్ఞానమరళిరమునఁదాల్చి॥ యవత  
రించిసయట్టియతిరాజునకును॥ ౧. మునినాథవంశ్యున  
కుమురవైరిగురునకును । ననఘతిలకుండైనయతిరాజు  
నకును॥ ౨. పరమతగజంబులకుఁబటుసింహమైనట్టిహ  
రిమిశ్రుండైనశ్రీయతిరాజునకును॥ ౩.

వ॥ అంకితంబుగ నాయొర్పంబూనినశ్రీరామానుజవి  
లాసంబనుయక్షగానంబునకుఁగథాక్రమంబెట్టికనిన.

ద్విపద.

మురవైరితనునిత్యము క్తులుగొల్పఁ- బరమపదము  
నందుఁబరగుచునుండ \* సకలజగత్కాతసద్గుణోపేత-  
శుకవాహనునితల్లిశుభకల్పవల్లి \* యగునిందిరాదేవి  
యాహరిఁజూచి-తగనిట్టులనియెనుదద్దయఁబ్రీతి॥

కురుచజంపె.

కొందఱాత్మలుమోక్షమందు॥మరియుఁగొందఱా

త్మలుస్వర్గమందు॥ ౧. కొండతాత్మలునరకమందు । స్థి  
తిని । జెందుటకు నాథయేమందు॥ ౨. నీకువిడ్డలువారలె  
ల్ల । కానఁ బ్రాకటంబుగవారి నెల్ల॥ ౩. నీవుప్రవఁగవల  
సియుండఁ నీకు । గోవిందతగు నెయిల్లుండ॥ ౪. పక్షపాత  
ము చేయఁదగు నా । నీకురక్షకుండ నెడుపేరగునా॥ ౫.

వ ॥ ఇట్లడిగినక్షీరసాగరపు త్రింజూచి శృంగాపాణి  
యేమనుచు వాఁడు॥

అర్థచంద్రికలు.

మనుజులఁ బ్రోవగమహింబుట్టితిని \* ననుజూడఁగన  
యనములిచ్చితిని \* నాకథవినఁగర్థములిచ్చితిని \* మఱిన  
న్నెఱుఁగఁగమతినిచ్చితిని \* ననువలఁగొనఁజరణములి  
చ్చితిని \* ఇన్నియునిచ్చియు నేష య్యెంచుది \* విసున  
నుఁగొల్పక వేవిధములను \* పలితులగుచుఁ బాపంబులఁ జే  
సి \* నరకముఁ జేరెదరరయుముదీని \*॥ \*

ద్విపద.

ఏ నేమి చేయుదునిందీవరాక్షి-మానవుల్లలిరాజుమా  
యనుదగిలి \* పలుదెఱంగులననుఁ బ్రార్థింపలేక-వల

నొప్పనన్యదేవతలఁబూజించి\* మదమత్సరంబులమా  
నంగలేక-నదయులై మెలఁగెదరంబుజాతాక్షి\*కావున  
నిదియెల్లకలి నాయకుండు- కావించుచుండెడుకపట కా  
ర్యంబు\*వినుమనిపల్కి నవెఱచిశ్రీ దేవి-తనపతివీక్షించి  
తగనిట్టులనియె\*దేవాధిదేవసందీప్తప్రభావ-భావించి  
నాపిన్నపంబాలకింపు\* సకలలోకములకుస్వామివైనీ  
వు సకలజీవులయందుసంచరించెదవు\* మహినిసర్వం  
పిష్టమయమనుమాట - మహితశాస్త్రంబులమరఁజే  
ప్పుచుండ\*ఘనమైననీమాయకాకయిన్నియును-గనుఁ  
గొనవేటొండుకలదెమానవులఁ\*గరహర్ది నీపాదకమ  
లముల్గొలిచి- ధరధన్యులగునట్లుదయఁజేయిక్లి\* కా  
వింపధర్మమెకమలాయతాక్ష - భావింపనపకీర్తనాపా  
తైవీవు॥

వ॥ఇట్లునిఖిలచేతనోజ్జీవనార్థముశ్రీ దేవితనభర్తం  
బ్రాధింపనతండు, శ్లో॥ నివాసశయ్యాసనపాదుకాం  
శుకోపధానవర్షాతపవారణాదిభిః। శరీరభేదైస్తవశేష  
తాంగశైర్యధోచితంశేషఇతీర్యతేజవైః॥ ఇత్యాదిప్ర



మాణంబులచే నిత్యసూరివర్గ ప్రధానుండగు నాదిశే  
షుంజూచినీవవనికవతరించియిక్కార్యంబు నెఱవేర్పు  
మనిననతండేమనుచున్నాడు.

సీ॥ అనురక్తినిట్టికార్యంబుఁగావింపంగ వనజాక్ష  
నే నెంతవాఁడనరయ । వనజాసనాదిదేవతలకు నైనను  
దీరఁగనీమాయతెలియరాదు । ధరనట్టినీమాయఁదగిలి  
వతిఁచెడునరులను బ్రోవంగ నాకుఁడరమె । యనిభణి  
తిలకుండుతనరఁబల్కినమాటవినివానివీక్షించి విష్ణుఁడ  
నియె॥ గీ॥ నలినినీకుభయవిభూతినాయకత్వ । మొసఁగి  
తీనినిన్నఁగొల్వకనొనరనన్ను । గొల్చుమానవులకు నే  
నుగూర్చిమోక్షునును మోక్ష మొసంగుటకీచెక్కర్త॥

వ॥ అనిపల్కిన శ్రీశునానపిశిరంబునఁదాల్చి యదు  
గిరిమాహాత్మ్యంబున, కలొకశ్చిద్భవిష్యత్ । అనువాక్యం  
బును, పొలిగపొలిగ । అనుతిరువాయ్ మొళియుసత్యంబు  
గ, స్తో॥ అనంతసరసితీరేరమ్యేభూతపురీవరే । కేశవోభ  
గవావిష్ణుః ప్రసన్నోభూత్సహామునే॥ అనిపురాణ  
ప్రసిద్ధంబగు శ్రీపెరుంబూధూరసర్వక్రతు సోమయా

జియను నామాంతరముకలిగిన శ్రీకేశవాచార్యులకు  
భూమిపిరాట్టియందు, శ్లో॥ పుణ్యాంభోజవికాసాయ  
పాపధ్వాంతక్షయాయచ | శ్రీమానావిరభూద్భూమా  
రామానుజదివాకరః॥ అనునట్లీసూరివంశపయఃపా  
రావారరాకాసుధాకరుండైయవతరించిన.

అర్థచంద్రికలు.

పుష్పనర్మముభువిపైఁగురిసెన్\*ఎంతయునిందిరసం  
తోషింఁచెన్\*జమునకువామభుజంబపుడదరెన్\*య  
మపురిరక్తంబప్పుడుకురిసెన్\*సురచందుభులునుసొర  
దినిమ్రోసెన్\*కుమతతిమిరములుగొబ్బునఁజూలఁగెన్॥  
వ॥ ఇట్లవతరించినపచునొకొండవదినంబున.

ద్విపద.

చుట్టంబులటఁగూడిసొగసైనముద్దు - పట్టికేనామం  
బుఁబరఁగనీవచ్చు\*ననుచుఁజింతింపంగనతని\*మాతు  
లుఁడు - వినుఁడంచుఁబలికెనువిశ్వంబులోనఁ\*గొని  
యాడఁదగుభానుకులమునఁబుట్టి - ఘనుఁడగుదశరథ

త్వేనాథవరునిఁగూర్చిపుత్రునిరఘుకులముఖ్యరాముఁ  
 గూర్చితమ్ముండైనకులశేఖరునకుఁనారయశ్రీలక్ష్మణా  
 ఖ్యధీరునకుఁ బేరుకలదిశయపెరుమాళనంగఁ నామ  
 హనీయుండెయచ్చుతునాజ్ఞ-నీమహాత్ముండగునీకేశవా  
 ర్యుఁతనయుండైపుట్టెనుధాత్రీతలమున-వినుండట్లుకా  
 వునవేడుకనిష్ఠుఁడమరంగశ్రీయిశయాత్వాగనంగ-  
 మిముసంతసిలఁజేయుమేటిపాపనికిఁ బేరిడఁదగునని  
 పేర్కొబలకంగ-శ్రీరంజిలంగవారుచేసిరారీతి॥

వ॥ ఇట్లు నామకరణంబైననానాటవధిఁజల్లుఁగుమా  
 రునిబాలక్రీడలెట్టివనిన. జంపె.

కరమునమ్మయనుచునకారవాచ్యునిశ్రీశునరయుఁ  
 డనుచునుబ్రజలకందఱుకుండెలుపు॥౧. దంతంబులను  
 రెంటిఁదనరంగఁజూపుచో నెంతయునుద్వయమరయు  
 ఁడిలనంచుండెలుపు॥౨. చనుబాలుఁద్రాగుచోజను  
 లారనైకుంత । మునుజేరిననులక్ష్మీతనరంగమీకు॥౩.  
 నెమ్మిజనుబాలిచ్చునమ్ముండనుచుండెల్పు । నిమ్మహాత్ము  
 నిఁబొగడనేరికిఁదరంబు॥౪.

వఃపిదపయుక్తకాలంబుననాపాపనికీఁగేశవాచార్యు  
లుచోలోపనైన వేదాధ్యయనపాణిగ్రహణంబులుచే  
యిం చెనంతనిశయాల్వారు వేదాంతార్థంబుల నెఱుం  
గుటకై కాంచీపురినుండు యాదవప్రకాశుండను నేక  
దండనన్యాసికడకరుగ మధురమంగళగ్రామ నివాసి  
యభూమిపిఠాట్టిచెల్లెలికుమారుండునునగు గోవింద  
భట్టరీవృత్తాంతంబు నెఱింగి తానునవటికేతెంచి తన  
యన్ననుఁగూడి వేదాంతార్థంబుల వినుచుండనొక్క  
నాఁడేశయాల్వారు.

### ద్విపద.

తనగురునకుఁదాసుదలయంటుచుండఁ- దనశిష్యుల  
కును నాతండుక ప్యాసమునకుఁదప్పగునర్థమును జెప్పఁ  
గాను-వినియిశయాల్వారువిడిచెఁగన్నీళ్లఁ\* గరమున  
య్యవియగ్నికణములయట్లు - గురుఁదొడపైఁబడగొ  
బ్బిననాతఁ\*డేలదుఃఖించెదవిపుడనియడుగ- నాలక్ష  
ణాకారుఁడనియెనీలాగు\*నీవుచెప్పినయర్థమీవాక్యము  
నకు- నేవారలైననీయిలసరియనరు\*నావినియాతండు

నాకడనిట్టి-శ్రీవారిజాతుండౌ శ్రీహరిభక్తుఁజేర్చిన  
 నెల్లైనఁజేటుచునామతముఁ - గార్చిచ్చువనమట్లుక  
 పటంబుఁబన్ని\*వీనిఁజంపుచుననివిప్రుండుతలఁచి-యేను  
 గాళికిఁబోవనిపుడుతలఁచితి\*ననుగూడిమీరుతనరరండు  
 వేగ- ననవినిశ్రీయితయాళ్వారుమొదలు\* గాఁగలశి  
 ష్యులుకడువేడ్కతోడ - నాగురునింగూడి యటఁజను  
 చుండ॥

వ॥వింధ్యాటవినిగోవిందభట్టరుచే మర్కంబునెఱిం  
 గిగురువుదప్పునకేగువఱకుమఱిగియుండి తన్నుంగాం  
 చీపురింజేర్చుటకై విల్లునమ్ములుదాల్చి పెరుందేవింగూ  
 డియెటుకువేషంబునవచ్చిన శ్రీవరదరాజుంగూడినడు  
 చుచుండ.

సీ॥అర్కుండస్తాత్రికినరిగినవారలు నిద్రించిరొక  
 చోటనెన్నుకగను। నష్టాదాయెటుకిళయాళ్వారునుంద  
 గళెవిలిమేడునఁజేర్చెశ్రీఘ్రముగను। మఱువటిదినము  
 నమహనీయునకునిత్యకర్తంబులనుదీర్పఁగరమువేడ్క।  
 సాలతీర్థముఁజూపినర్వేళువరదునిమందిరంబునుజూపి

హాటిగెనతఁడు॥ గీ॥ వెనుకశ్రీయశయాల్వారువిష్ణుఁజేరి  
చేసెఁదిరుమంజనంబునుజెన్నుమీరనిత్యకైంకర్యముల  
వేడ్కనెరవుచచటగఁడుపుచుండెనుదినములఁగరము  
వేడ్క॥

సీ॥ యాదవుఁడటనిశయాల్వారురామికిఁజింతింపు  
చునుగాశిఁజేరియపుడు। స్నానముచేసెనుజాగుచేయ  
కగంగశిష్యయుతంబుగఁజెన్నుమీర। నెట్టనగూపిఁదభ  
ట్టరుచేమొకలింగంబుదగిలినలీలనపుడు। నలినినుల్లంగ  
యినయినారనెడునామమిడి యాదవుఁడుకాంచికేగి  
కేశ॥ గీ॥ వార్యసుతుఁజేరఁజీరియోయయ్యనాచ। చెం  
తఁజుపుమువేదముల్జెన్నుమీర। ననుచుఁబ్రార్థింప  
నారీతినతఁడుచేసి। శ్రీశుఁగొల్చుచునుండెనుశ్రీదలిర్ప॥

వ॥పిదప.

ద్వీపద.

మహికిభూషణమగుమధురమంగళము - నహిపతి  
యంశజుననుజుండుచేరితనచేతఁదగిలియీధరమొప్పు  
లింగ-మునచటఁదగఁజేర్చిమోదంబుతోడఁ\* గాళహ  
స్తికినేగి కరమొప్పనచట - గాళహస్తిశునిగారిశురు

౧౨

శ్రీరామానుజవిలాసము.

మ్రు \*మురవైరిమనుమనిముక్కంటి వేడ్క-ధరంగొల్పు  
శుండె శ్రీధవుమదిమఱివి॥

వ॥తదనంతరంబ.

త్రిపుట.

మూగయొక్కఁడుక్షీరసాగరమునకు నేగిర మేళుఁ  
బొడగని వేగమోక్షంబొసంగు నాకని వెలయ వేడఁగ.  
హరియునిట్ల నెఁగేశ వార్జ్యుల వరకుమారునాశే నొసంగి  
లింగబరంగనుభయవిభూతి నాధత్వంబువినుము॥ ౨. అ  
తఁడుకాంచినిశ్రుతులఁజమవుచు యాదవునికడనున్న  
వాఁడీ వతని వేడినఁగల్గు మోక్షంబరుగుమటకు॥ ౩.  
అనుచుహరియనమూగయును గాంచినిముదంబునఁజేరి  
కేశవ! తనయు వేడిననొసఁగెనతఁడీతనికిముక్తి॥ ౪.

వ॥అంత.

జంపె.

రాజాత్మజను బ్రహ్మరక్షస్సుసోకంగ! రాజాయాద  
వు బ్రహ్మరక్షస్సుదోల॥ ౧. కరము వేడంగనా గు  
రుఁడుఁజెనురక్షస్సు । నరుగుమీవనిపల్కఁ బరంగనదిప  
డై॥ ౨. నీపూర్వజన్మంబునాపూర్వజన్మంబునీపుడమి

నెఱుంగుదు వెయింపుపాటుండ॥ ౩. నీనొక్కయడుము  
మును శ్రీవైష్ణవోబ్బివ్వు. మీవసుధభక్షించియాజన్మము  
నను॥ ౪. విప్రుఁడుగఁబుట్టితివి వెలయమునుజన్మమున॥ వి  
ప్రుండనేనోరివిప్రుఁడావినుము॥ ౫. యాగంబుఁజేయం  
గ్రియాలోపమటంగల్గి. నోగురుఁడయీరూపువేగఁగై  
కొంటి॥ ౬. కాననేవెఱవహరియాననీయాజ్ఞకును॥  
నానాథుఁడనువిప్రునాథుఁడైనట్టి॥ ౭. కేశవార్యసుతుం  
డుకృపతోడనేతెంచి॥ నాతలనుదనదుచరణమునిడినఁ  
బోచు॥ ౮. అనుచుఁగొంపంబుననుదనరఁబల్కినమా  
ట॥ వినికేశవాత్మజునివేఁడెనారాజు॥ ౯.

కురుచజంపె.

కేశవాత్మభవుఁడేతెంచి॥ యపుడ॥ కృపనురక్షుస్సు  
ఁగిక్షించి॥ ౧. తనకాలుదానితలనుంచి॥ మిగులఁ | దనరు  
మోదమ్ముననుమించి॥ ౨. నవ్వుచునురక్షుస్సులేపి॥ తా  
ను॥ దవ్వుననుజెట్టొకటిఁజూపి॥ ౩. ఆచెట్టునేలపైఁద్రో  
సి॥ యరుగుమీదం ద్రబింబాస్యఁబాసి॥ ౪. అనుచునా  
జ్ఞాపింపఁగాను॥ రక్ష॥ సునుబోయెశీఘ్రంబుగాను॥ ౫.



వ॥ పిదపంగొన్నిదినంబులకు శ్రీరంగక్షేత్రనివాసి  
యగు శ్రీయాశవందారిశయాశ్వారులవృత్తాంతంబం  
తయు నెఱింగివారింజూచువేడ్కఁ గాఁచీపురికేతెంచి  
శ్రీవరదుని సేవించి మరలునప్పుడు కచ్చిక్కువాయ్  
త్తాకతిరుమఁటపంబునకుఁజేంత.

అర్థచంద్రికలు.

యాదవనాముఁడు మోదముతోడఁ \* శిష్యులతోవ  
చ్చెను సన్నిధికిఁ \* ఆశవందారతికుతుకతతోఁ \* కాం  
చీసూక్ష్మలఁగనియిట్లనియెఁ \* ఇశయాశ్వా రెవరిందటి  
లోనఁ \* అనవినియాతండ నెట్లపుడె॥

వ॥ దీర్ఘహస్తపాదుండు నెఱ్ఱనిదేహకాంతిగలవాఁ  
డునగుఁబురుషుఁడేయిశయాశ్వా రనవినియస్త్రత్పితా  
మహుండగునాథముసులకునమ్మాశ్వా రులొనతిచ్చినభ  
విష్యదాచార్యచిన్తాంబులీతనియెడంగంటిననుచునాత  
నిశ్రీవైష్ణవ మతోద్ధారకుంజేయునట్లు శ్రీవరదునింబ్రా  
ర్థించివీరాముదల్పులనిపల్కి యామునార్యులు శ్రీరం  
గంబునకరిగిరంతంగొన్నిదినంబులుగడచినపిదప.

త్రిపుట.

ఆర్యుడగు శ్రీయామునార్యుండార్య తిలకుండైన  
 శ్రీపూర్ణార్ణ్యుగనియిట్లనియె నో పూర్ణార్ణ్యపినుము॥  
 ఏను దేహవ్యాధిజెందితినిపుడె శ్రీకేశవతనూజుని॥ మా  
 ను గానీవరిగితోడ్కొనిమఱిరమ్ము॥ ౨. అనిన నాతఁడు  
 కాంచికష్టదేయరిగియచ్చటసాలతీర్థం॥ బునకుఁజెంత  
 నుస్త్రోత్రరత్నముఁదనరఁజచువన్॥ ౩. ఒనరభూమిపిరా  
 ట్టినందనుఁడుల్లముననుప్పొంగియచటికిఁ॥ జనియపుడు  
 పూర్ణార్ణ్యనకు మ్రొక్కె నుముదమునన్॥ ౪.

వ॥ మ్రొక్కియతనితో నేమనుచున్నాఁడు.

జంపె.

అనఘాత్మమీరెవ్వరయ్యయీ గ్రంథంబుఁ॥ దనరఁ  
 జేసినయట్టిధన్యుఁడేవాఁడు॥ ౧. నాపుడు పెరియనంబిన  
 లినినిట్లనివల్కె॥ దేవనిజూడనే తెంచితిని నేను॥ ౨. పె  
 రియనంబియనంగఁబృథివిలోపలనన్ను॥ నరులుపిలుతు  
 రురంగపురినినివసెంతున్॥ ౩. అరయనీ గ్రంథంబుయా  
 మునాచార్యుండు॥ విరచించెదన నేర్చువిధమెల్లఁదెలి

యన్ || ౮. అనిచెప్ప శ్రీయామునార్యుఁడౌజూడంగ |  
 మనముననుగోరిసమ్మదదిత్తుఁడగుచున్ || ౯. పెరియనం  
 బిని పెంటఁబెట్టుకొనియే తెంచి | విరుకచ్చినంబికా తెఱఁ  
 గెల్లఁజెప్పి || ౧౦. అతనియనుమతిఁజేందియపుడు కేశవసు  
 తుఁడు | హితభక్తిఁదనతల్లి కెఱుంగంగఁజెప్పి || ౧౧. అతల్లి  
 పనుపంగనప్పుడే తాఁగదిలి | ప్రీతితోఁబెరియనంబినిదో  
 డుకొనుచున్ || ౧౨. వరదరాజును మ్రొక్కివచ్చితగఁగా  
 వేరి | దరియందునిలిచి తీర్థములాడుచుండన్ || ౧౩.

ద్విపద.

అసమీపంబున హరిదాసులైన - భూసురోత్తములు  
 గుంపుగఁగూడియుండ\* నదిచూచివీరిద్దఱునటికిఁబోయి-  
 యదరుచుమిక్కిలియక్కటాయాము\* నాచార్యుఁడా  
 యనియాత్మశోకింప- నేచినగతిఁజేయ నేల శ్రీరంగ\*థా  
 ముండు నామీదదయ లేకయిట్టు- లీమహామహునితోని  
 స్టవాక్యంబు\*లాడిపోయెదనంచునరుగుదెంచినిని- నా  
 డక నేనిందువచ్చినకార్య\* మరయంగవృథయయ్యెనని  
 కేశవార్య- వరపుక్రుండననాశవందారునపుడు\*వెర

పైష్పదనమూఁడువేళ్లముడ్చుటయు- ధరదానియర్థం  
బుచగఁదా నెఱింగి॥

వ॥ వ్యాససూత్రంబునకొకభాష్యంబు రచించుట  
యు, వ్యాసపరాశరుల నామంబులనాచార్యపరంపరం  
జేర్చుటయు, శతకోపునియెడల నుపకారస్మృతి కలిగి  
యుండుటయు నను యామునార్యుల మూఁడుచింతల  
నేఁచి ర్చెదననినవ్రేల్లెప్పటియటులనగుటయు.

సీ॥ శ్రీరంగనాథుండు శ్రీయామునార్యులఁబరమ  
పదమునకుఁబనిచెననుచు| నతనిపైఁగొప్పించియవనిరం  
గేశుని సేవింపనాగలిశ్రీవరదుండె| యనిపల్కి శ్రీరంగ  
మును బ్రవేశింపకఁగాంచీపురినిజేరెఁగరముబ్రీఁ| నటఁ  
దనమదినున్న యాటుసంశయములవరదునికెఱింగింప  
వలయుననుచు॥గీ॥ శ్రీతిరుక్కచ్చినంబినిజేరియతని| కని  
యె నొదేవనామదినాటుసంశ| యములుగలిగెనువా  
నినాయచ్యుతునకుఁ| దెలుపుమననాతఁడును ప్రీతిఁదెలి  
పెహరికి॥

వ॥ అపుడువరదుండు కాంచీపూర్ణులంజూచినేను

సాందీపునికడ నేదంబులనభ్యసించినతెఱంగుననిశయా  
 త్పారునుగొందరివలనంగొన్నియర్థంబుల నెఱుంగునా  
 చందంబున నీయాఱుసందియంబుల నాచే నెఱుంగని  
 న్నాశ్రయించెనైనఁ జెప్పెదవినుమనియేమనుచున్నా  
 ఁడు. శ్లో॥ అహమేవపరంతత్వందర్శనంభేదమేవచఁడ  
 పాయేషుప్రపత్తిశ్చఅంతిమస్త్పత్తివర్జనం। దేహేవసా  
 నేమోక్షంచపూర్ణార్యాశ్రయణంచషట్॥

త్రిపుట.

అరయఁగానాకేపరత్వముపరగభేదమెదర్శనముత  
 గఁధరనుసాయమువినుబ్రపత్తియనరులుతనువు॥౧॥  
 వదలునప్పుడునాదునామముబల్కవలయుననంగనేటి  
 కి। ముదమునఁదనువువిడిచినంత నెమోక్షముబ్బు॥౨॥  
 పెరియనంబినినాశ్రయింపఁగఁబేర్పిడగుననివరదుఁడ  
 నఁగాఁబరగఁగాంచీపూర్ణుఁడప్పుడుకరముఁబ్రీతి॥౩॥  
 వ॥ఇశయాత్పారులసందియంబుమాన్వేనంత.

త్రిపుట.

ఒక్కదిగమునఁ గేశవాశ్శబ్దాఁడొనరఁ గాంచీపూ

ద్వైతముగొనిమిక్కిలియునిట్లనియెదా శ్రీమించునటు  
లన్||౧. దేవమాగృహమునకునీ వేతెంచిభుజియింపును  
నివేడిన। శ్రీవెలయనాతండునట్టులఁజేతుననియెన్||౨.  
తనమగేహంబునకుఁగేశవ తనయుఁడప్పుడెయరిగి తగ  
భో! జనమునంబికిఁబెట్టుమనియెనుదనమసతితోన్||౩.  
ఆయమయుభోజనముసిద్ధంబైనయంత నెఱిపె భర్త  
కు। నాయనఘండునునంబిఁబిల్వఁగనటిగెనమరన్||౪

వ||అంత||

జంపె.

వేరుమార్గంబుననువేగనంబియిళయా! శ్వామి  
దిరముఁదావరలంగఁజేరెన్||౧. చేరియిళయాశ్వామి  
దేవిఁగనియోయమ్మ! కోరినాకన్నంబుఁగుడువంగఁబె  
ట్టు||౨. దేవరాజునుగొల్వఁబోవలయునేననిన! నావనిత  
యొనరించెనారీతినపుడ||౩. నంచిభుజియించిశ్రీనాథు  
కడకేగనా! కంబుకంఠియునునాఘనునెంగిటాకున్||౪.

వ|| ఒక్కపుల్లంగ్రుచ్చిపాటవైచిస్సానంబుఁజేసి  
యుండెనంతనిళయాశ్వామిరేతెంచిజరిగిన వృత్తాంతం  
బుభార్యచేనెఱింగితనకౌరికకువిఘ్నంబయ్యెనని శో

కించికాంచీపూర్ణకడకేగితనభార్యచేసిన యపరాధం  
బునుక్షుమింపవలయుననిప్రార్థించి వరదునిం గొలుచు  
చుండెనంత.

క॥ శ్రీరంగపురనివాసులు! కౌరికఁబూర్ణార్థ్యజే  
రిగోవిందునిపై! నారయఁగనలిగియిళయా! శ్వా రేగని  
చటికిరాకవరదునికడకు॥

క॥ కావుననీవచటకిఁజని! చేవాయాయనఘనిటకుఁ  
దెమ్మనివేడం! గావలైయనుచునాతఁడు! శ్రీవరదునివీ  
టికరిగెఁజెందినవేడ్కు॥

వ॥ ఇళయాశ్వురును దనకు స్వప్నసాక్షాత్కా  
రుండయిన వరదుండునీకయివచ్చుఁ బెరియనంబి! నెచు  
రొక్కమ్మనియాజ్ఞాపింపముదంబంధియటులఁజేయువాఁ  
డైయరుగుచుమధురాంతకంబునఁ గోదండరామస్వా  
మిసన్నిధినిఁబూర్ణార్థ్యం గాంచి నమస్కరించినన్నం  
బంచసంస్కారసంపన్నుం గావింపుమనివేడనతండు  
నుగాంచీపురంబున నీకోర్కిందీర్తుననినవిని యిళయా  
శ్వా రేమనుచున్నాఁడు.

జంపె.

గురుచంద్రవినుము నేగూర్చి బలై డుమాట | ధర  
లోన నిదియనిత్యపు శరీరంబు || ౧. అరయనించుకు సాక్షి  
యాశ వందాగుండ | ధరనీకు నిటుపల్కఁ దగచునిన్నిపు  
డె || ౨. దయఁజూడు మన్ననాతని వాక్యములను విని దయ  
నటులఁ జేపియా ధరణీసురుండు || ౩. సన్నతంపంగ వైష్ణ  
వపంక జమ్మునకు | బన్నుగా భానుఁడై పరగుమీవను  
చు || ౪. విరక్త పాగరి మెనాశీర్వాదమునొసంగి వరల  
ఁగాంచి కినపుడెవచ్చి మోదమున || ౫. సోరిది భూమిపి  
రాట్టి సుతుని మందిరమునకు | నరుదెంచి యిరువురును హ  
రిపితామహుల || ౬. పగిది నిద్దఱకొక్క ప్రాణమోయనఁ  
బరగి | ఖగవాహనుని పూజగా వించుకొనుచు || ౭. ఇల  
జనావలి నెల్ల నీడేర్చుచును వారు | కలసియుండిరి కొత్త  
కాలహాపురిని || ౮. వ || అంతనిశయాల్వారు.

క || అకలంకంబగు నన్నము | నొకవిప్రున కొసంగు ము  
నుచు నొక దినమున భా | ర్యకుఁడెప్పు నన్నముండియు | నక  
టా లేదనుచు నా మెయనృతంబాడె ||



వ॥పిదప నొక్క దినంబున.

క॥ఇళయాళ్వారులగృహిణియు! వెలయఁగఁబూ  
ర్ణార్థ్యదేవిపీఠలునూతిన్ జలములఁదెచ్చుటకునటిగి | క  
లహింపఁగఁబెరియనంబికరమలిగివడిన్ ॥

వ॥శిష్యునికెఱింగింపక జాయందోడ్కొని శ్రీరంగం  
బునకరిగెనంతనిళయాళ్వారీవృత్తాంతంబునెఱింగితి  
రుక్కచ్చినంబియెంగిటాకునొకకాష్ఠంబునంగృచ్చిపా  
రవైచిస్సానంబుచేయుటయు, శ్రీవైష్ణవునికొకనికింటన  
న్నంబుండియు లేదనుటయు, గురుభార్యతోఁగలహించు  
టయుననుమూఁడుభాగవతాపచారంబులఁజేసినభార్య  
తోగృహస్థాశ్రమంబుననుండఁదగదని యామెంబుట్టి  
నింటికనిచివరదునింజేరియతనిచేఁద్రొదండ సన్యాసి  
త్వంబును శ్రీరామానుజనామంబును జేంది తన్నాశ్ర  
యించినదాశరథి కూరాధి నాథాదిశిష్యవరులకునద్వి  
షయంబులనుపదేశించుచునుఖంబుండెనంత.

అర్థచంద్రికలు.

యాదవునిజననిమోదముతోడన్ \* యాదవునింగ

నియపుడిట్లు నియోక్ \*యతిపతిమాహాత్మ్యముగనుఁగొ  
నుము\*భువి పైఁదగనచ్చుతముగవెలసెన్ \* ఆతనిమా  
నవుండనియెంచకుము\*సతతంబును శ్రీపతిపానుపగు\*  
అహిపతితిలకుండగునితఁడనుచున్ \*బాగుగమనుజులుప  
లికెదరవనిన్ \* నీవెఱుఁగనియానిగమార్థంబున్ \*బా  
లుండయ్యనుబరఁగఁగఁదెల్పెన్ \* పెనురక్షనుదోలెను  
నీవెఱుఁగన్ \* శిష్యుఁడవగుమాశ్రీయతిపతికిన్॥

సీ॥ అనవినియాదవుండనియెఁదల్లి కినిట్లు యతిరాజు  
నకు నేఁగృతాపరాధిఁ జెలఁగి భూమిప్రదక్షిణమునుగా  
వించి శిష్యుఁడయ్యెదయతి శేఖరునకు । ననిపల్కి శయ  
నింపనారాత్రివరదుండుస్వప్నంబు ననువచ్చివరలసీ  
వు! ప్రాకటంబుగయతిభర్తనువలఁగొనఁబొసఁగనఘ  
ముపాయుఁబుత్రనీకు॥గీ॥ ననుచుఁబల్కిననమ్మమి నతని  
జనని! శ్రీతిరుక్కచ్చినంబికిఁజెప్పనతఁడు! హరినినడుగం  
గనాతండుయాదవుఁగల! నేనుబల్కినతెఱఁగుననిపుడు  
చేయ॥

వ॥తగుననిపల్కిననతండుయాదవ ప్రకాశుజనని  
కెటింగించె నాయమపు త్రునకెటింగించిన నతండిశ  
యాళ్వారులకుఁబ్రదక్షిణనమస్కారంబు లాచరింప  
నతండితని కుపనయనాదులను బంచసంస్కారంబును  
గావించిగోవిందజియ్యరను దాస్యనామంబు నొసంగిన  
గోవిందజియ్యరుయతిధర్మసముచ్చయంబను గ్రంథం  
బునొకటిరచించి కొంతకాలంబు రామానుజుంగొల్పు  
చుండిపిదపఁబరమపదంబుంజేరెనంతశ్రీరంగంబున.

అర్థచంద్రికలు.

పూర్ణార్థాదులుపురుషోత్తమునికకరమతిభక్తి  
నిగనియిట్లనిరి\*రంగేశ్వరశ్రీరామానుజుఁడు\* యతిపతి  
మైయిపుడమరెడిఁగాంచిక\* ఎవ్విధి నేనియునిశయా  
ళ్వారుక\*పిలుపింపుముహరిపేర్కొనిచటికిక\* నావినిక  
రిగిరినాథునికపుడే \* ఒకయుత్తరమునునొనరఁగవ్రా  
సెక\* వరదుఁడుశ్రీయతివరునేవిడిచి\* నిమిషముఁదా  
ళ్లఁగనేరననంగక\*ప్రత్యుత్తరమునుబరఁగఁగవ్రాసెక॥

వ॥అంతశ్రీరంగనాథుండు.

జంపె .

పెరియనంబినిజూచి ప్రేయ మొప్ప నిట్లనియె | నురుగీ  
లవికనొక్కయుపముఁజేప్పెదను || ౧. అరయంగనతులవి  
ద్యావిశారదుఁడైన | యరయమనుబంపుయతివరునిఁదె  
మ్మనుచున్ || ౨. అడుగవరమునొసంగునరయరుకువర  
దుండు | తడయకనుగానలోలుఁడుతానుగానన్ || ౩. వి  
నుమన్నవినిగానవిద్యావిచక్షుణుని | ననఘాత్తునరయ  
రునునప్పడేపిలిచి || ౪. కాంచికినివిచ్చేసికరిగాజ వరదు  
ని | గాంచివేగంబెనీగానంబునెఱపి || ౫. వేమారుడంతి  
గిరివిభునిమెప్పించిశ్రీ | రామానుజునిగొనుచురమ్మిటకు  
వేగ || ౬. అనిపలికిపనుపంగనతఁడేగుదెంచిశ్రీ | వనజా  
క్షుఁడగుఁగంచివరదునింగాంచి || ౭. వలగొనిముదమ్ము  
ననువందనంబునొసర్చి | వెలలేనితనగానవిద్యలన్నియు  
ను || ౮. వినుపింపవరదుండువిస్తయంబందితగఁ | దనలో  
నమెచ్చియాతనిఁజూచిపలికెన్ || ౯. ఘనతతోనిటువం  
టిగానమెన్నండు నే | వినలేదునీచేతవింటి నేడనఘ || ౧౦.

వ || కాననీవలసినవరంబునిత్తువేడుమనిననతండురా

మానుజునొసంగుమని వేడవరదుండుహోయనికుందిపె  
రుందేవినైనవిడివియుందుఁగాని రామానుజువిడువనే  
రనైననసత్యంబాడఁదగదనిరామానుజుంబనుపనతండు  
సరయరుఁగూడిశ్రీరంగంబునకుఁజేరవచ్చుచుండరంగే  
శుండుపూర్ణార్థాదులనువిష్వక్సేనాదినిఖిల పరిజనం  
బులననుపవారెమరేగియిళయాల్వారుఁడొడితేరరం  
గనాథుండునుద్వారపర్యంతమువేంచేసి రామానుజు  
నెదుర్కొననతండునురంగనిపదంబులకెఱంగి స్వామీ  
నాకైయింతదవ్వేతేరందగునేయననతండును నీవునా  
కైకంచినుండియింతదవ్వరుగుదేరనేనీకైవచ్చినదెంత  
దూరంబనిపల్కిరామానుజుండు వెంబడింప సన్నిధికి  
వేంచేసియతనికుడయవరను నామంబొసంగియుభయ  
విభూతినాయకుంజేసిపరిజనసహితంబుగమఠంబునక  
నుపయతిపతియుఁగూరత్తాల్వారుచేదిరువరంగత్తము  
ధనారువంశంబుననుండినసన్నిధిబీగంబునుగ్రహించితి  
రువరంగత్తముధనారుసాయించిన ప్రపన్నగాయత్రి  
యగురామానుజనూత్తంబాదియనుగ్రంథంబునంగీ

కంఠవిగోవింధభట్టరునుసన్నార్థంబునకుఁ దెచ్చుటకై  
తిరుమలనంబికడకొక శ్రీవైష్ణవుంబనిచి శ్రీరంగరాజచ  
రణాంబుజరాజహంసయనఁదగినుఖంబుండెనంతంగొ  
న్నిదినంబులకుఁదిరుమలకరిగిన శ్రీవైష్ణవుండేతెంచిరం  
గేశ్వరదత్తేశ్వర్య విభవాభిరాముండగు యతినాచున  
కుదండప్రణామంబులాచరించికృతాంజలియై యతని  
తోనేమనుచున్నాఁడు. జంపె.

పరదేశమి త్రనేదిరుమలకు నేగియటఁ బరగఁదిరు  
మలనంబిపదములకెఱంగి॥౧. కనిమీరుచెప్పిపనిచినక్ర  
మముఁదెలుపంగ । ధినియంతడప్పుడే విప్రులనుగూ  
డి॥౨.కడుప్రీతితోఁగదలికాశహ స్తినీజేరి । తడయకను  
మొకకొలనుదరినిగూర్చుండె॥ ౩. పరగంగగోవిందభ  
ట్టరాసమయమున । నరయహరుస్నానమునకై నీరుదే  
రె॥౪. ఘటముచేధరియించికరమువేగంబుగా । నటరా  
గబల్కెనయ్యనఘుండగునంబి॥౫. వెలయనభిషేకము  
నువేడ్కహరునకుఁజేయ । ఫలమునీకింతైనఁగలుగునేదా  
నె॥౬. అనియడుగమాటుపల్క-నుదోచకనతండు । చ

నినఁదిరుమలకు మేమునుబోతిమనఘ॥ ౭. తనరంగమఱి  
యొక్కదినుననుగాశహ । స్తినిజేరివటవృక్షమును  
నొకటిఁజేరి॥౮.

వ॥వృక్షంబుక్రిందంగూర్చుండియుండ నంబియుశ్రీ  
యాశవం దారుస్తోత్రంబున, శ్లో॥స్వాభావికానవధికా  
తిశయేశితృత్వం నారాయణత్వయిన మృష్యతివై దికః  
కః॥ బ్రహ్మేశివశ్శతమఖఃపరమస్సరాదిత్యేతేపీయస్య  
మహిమార్ణవవిప్రుషస్తే॥ అనుశ్లోకంబును వ్రాసిగోవింద  
భట్టకువచ్చుమార్గంబుననుంచ నతండునుదానింజూచి  
తాత్పర్యంబునెఱింగినంబింజూచి యీసొమ్ముమీయది  
గానుండునొక్కయనిననంబియేమనుచున్నాఁడు.

జంపె.

పడమర సొమ్మునుబదిలంబుగానుండుఁ బడును  
హేనునిసొమ్మువనుధపై ననుచు॥౧. సడయుఁడై పలు  
కంగనదివినియతం డనియె॥ నదియటులనుండనిమ్మనఘ  
మీరరయ॥౨. ఒకమార్గమునుబట్టియొప్పుగాభువిఁబో  
వు॥ టకు నేమికతమనినకలంకమయిన॥ ౩. మార్గంబుగా

నననమహితాక్షులకునరయ! మార్గమకలంకమైమహి  
 నుండునెయనన్॥౮. కలిమిచేనుండదుర్గమనంబుభువి  
 లోనఁగలుగునాయనిసమీరలుబంధువులను॥౯. విడువఁ  
 గానిచ్చటికివేడ్కనేతెంచితిరొ! కడువడియననతండు  
 కడుపులనుమేము॥౧౦. కొనుటకైవచ్చినామననతండునై  
 ష్టికుల! కునుబశువుపదధూళిఘనమోయటన్నన్॥౧౧. త  
 గినతావుననున్నదగునన్నభట్టరును! సొగసుగానడ్డం  
 బుతగగనిడుపైన॥౧౨. అదిభేదమానెతగననినఁదిరుమల  
 నంబి! పదిలమామార్గంబువదలిచరియింపన్॥౧౩. అదియె  
 ల్లభేదమగుననినభట్టగునప్పు! డిదిక్రొత్తగామీరలేర్పా  
 టుచేయు॥౧౪. కల్లలనవినిసంబికరమునీవచనంబు! లే  
 ల్లప్రాచీనమైయిలనుండునరయన్॥౧౫. అనినభట్ట  
 రుపూర్వమునువిచారింపఁగభు! వినినేలననిననంజియుఁ  
 బ్రీతితోడన్॥౧౬. పలికెనాతనితోడఁబరతత్వమందుఁ  
 దగ! నెలమితోనవిచారమలవడఁగఁగలదు॥౧౭. అనిప  
 ల్కమాటుపల్కనుఁదోచకనతండు! చనినదిరుమల  
 కుమేమునుబోతిమనఘ॥౧౮.



వ॥ అనినవిని రామానుజుండు దాశరథి కూరాధినా  
 థామలంజూచియామునాచార్య శ్రీసూక్తివైభవంబు  
 నకునుదిరుమలనంబివాక్స్పృధికిని గోవిందభట్టరుమా  
 టువలుక లేడయ్యెంగంటిరేయనివలికియాశ్రీవైష్ణవుం  
 జూచితరువాతివృత్తాంతంబు వినుపింపుమనిన నతండు  
 నుమేముమఱలఁగాశహస్తికేగియొక్కపూలతోపునం  
 గూర్చుండనంబితిణ్ణెన్నీడనుదిరువాయ్మొలికి వ్యాఖ్యా  
 నముసాించుచుండఁ బాదిరివృక్షంబునఁబూలంగో  
 యుచుండినభట్టరుమూఁడుపాశురంబులవినుచుండితే  
 వుమెప్పురుళుమను నాలవపాశురంబున॥ దేవనెంబె  
 రుమానుక్కల్లాల్ పూవుపూశనైయుం తగుమే॥ అ  
 నవిని తగదుతగదనుచు వృక్షంబునుండి భూమికిఁదిగి  
 దుద్రాక్షమాలికలఁ దెంచివైచి నంబికి దండప్రణా  
 మంబులాచరించి బాష్పపూరితలోచనుండుగద్గదకం  
 తుండునైపలుకంజాలక యెట్టకేలకు దుఃఖంబుల సం  
 స్తంభించికొని నిటలతటఘటితకరపుటుండయి యేమ  
 నుచున్నాఁడు.

జంపె.

పురుషోత్తమునుభయవిభూతినాయకువిడిచి । వర  
లంగవిశాచేశువసతిజేరితిని॥౧. సొగపైనసరసిజా  
యునింగొల్పఁగాలేక । బొగకంటివానినేఁబూజజేసి  
తిని॥౨. మురవైరిలక్ష్మీశుముదముతోఁగనలేక । గరళకం  
ధరునినేఁగామించితినిహ॥౩. శూవర్ధనోద్ధారకుభ  
క్తవత్సలుని । భావింపలేకంగపాలింజేరితిని॥౪. అంగజా  
కారునేనరసిసేవింపకను । మంగళవిహీనుహరుమహి  
నింగొల్చితిని॥౫. భర్తాంబరుడుగలుగఁబరంగంగనేనా  
గ । చర్తాంబరునిజేరిచలచిత్తుడైతి॥౬. కూటస్థశ్రీ  
హరినిబాటించలేకనే । గాటిఁగాచెడునీలకంఠునమ్మి  
తిని॥౭. శ్రీవతియనఁబడుతులసీవనముకలుగంగ । బా  
పాత్ముడగుచునిలభవుడనెడుమేటి॥౮. పిచ్చిసొరకే  
నీరుప్రేమతోఁబోసితిని । మచ్చికనుబ్రోవుమామహి  
తాత్మనను॥౯.

వ॥ అనిపిలపించుభట్టరుంగృపాదృష్టింజూచి యం  
గీకరించి నంబితరుమలకు వేంచేసెననవినియతీం ద్రుం

డుముదంబుండెనంతఁదిరుక్ష్తోట్టియూరినంబికడకురహ  
 స్యార్థంబులగ్రహించఁ బదునెనిమిదిమారులు తిరిగి  
 యాచార్యుం డొంటరిగా రమ్మననటులఁజేయక దా  
 శరథి కూరాధినాథులతోడ నరిగివారుతనకుఁ ద్రిదం  
 డపవిత్రంబులనిచెప్పి మంత్రార్థంబులగ్రహించి దీనిం  
 బులకుపదేశించిననీకు నరక ప్రాప్తియగునని యాచా  
 ర్యులుచెప్పియు నేనొక్కఁడు నరకంబునంబడినను జే  
 తనులెల్లరు మోక్షార్హులైనఁ జాలునని యిదివరకుఁ  
 బూర్వాచార్యులారావలిగా నుపదేశించుచుండిన  
 గోవ్యంబగు రహస్యార్థంబులఁగొల్లపుచ్చిన నతనియ  
 భిప్రాయంబునెఱింగినతిరుక్తోట్టియూరినంబివీరెం  
 బెరుమానారోయనుచుఁ గొంగిలించుకొనెఁ గాన నుడ  
 యవరులకదియొక నామంబయ్యెఁ బిదప యతిపతిసంబి  
 చేమరికొన్నిరహస్యార్థంబులగ్రహించి కూరత్తాల్వా  
 నునుమాసోపవాసంబునిచి నంబియనుమతి నతనికివా  
 నినుపదేశించి తనకునుపదేశించుమని యడిగిన ముదలి  
 యాచార్యుండాను కేమనుచున్నాఁడు.

సీ॥ గురు నాశ్చ లేమి నేదిరుమం శ్రమునునీకుఁజెప్పనీ  
 వాతనిఁజేరియేడుగు మనవినియారీతినాతండుచేసినఁ  
 దిరుకొట్టినంబియానీగుఁజూచి । పరగనంతకునీవుపా  
 త్రుండవైనయతీశుం డెమంత్రంబునిచ్చుననిన । వినీయ  
 తిపతిఁజేరవేలయనాతండును దిరుమంత్రమునొసంగెఁ  
 గరముఁబ్రీతి॥ గీ॥ నంతఁదిరుమా లెయాండానునమరఁ  
 జేరి । వెలయఁదిరుకొట్టియూరినంబియనుమతిని । శ్ర  
 విడవేదాధ మెఱుఁగుచుఁదనరరంగ । ధాముఁగొల్చుచు  
 నుండెనుధరణిపొగడ॥

వ ॥ అంత సుకదినంబునఁ దిరుమా లెయాండాను  
 సాయించినయర్థంబును వేరువిధంబుగా రామానుజుం  
 డు దిద్దిననతండును గాలక్షేపంబునిలిపియుండఁ దిరు  
 క్కోట్టియూరినంబియెఱింగి నేనాశవందారు కడనీయ  
 ర్థంబును వింటి రామానుజుండేకలవ్యునివలె నాశవం  
 దారులయభిప్రాయంబులగ్రహించెఁగాన నెప్పటియ  
 టులఁగాలక్షేపంబునడుపుమనియె నంతనిశయాశ్వా  
 రు తిరువరంగప్పెరుమాశగయరుచే శ్రీయాశవందా

రుస్త్రోత్తంబునకర్థంబు నెఱింగియజ్ఞమూర్తియనువాని  
 వాదంబుననోడించివానికిఁ ద్రిదండసన్యాసిత్వంబును  
 నరుళాళప్పైరుమాళైంబెరుమానారను నామంబు నొ  
 సంగిననతండు జ్ఞానసారంబును బ్రమేయసారంబు  
 ననరెండుగ్రంథంబులరచించి రామానుజుం గొలుచు  
 చుండెనంతరామానుజుండు తిరుమలకేగితిరుమలనం  
 వికడ శ్రీ రామాయణకాలక్షేపంబుచేసి గొవిందభ  
 ట్టరుం దోడ్కొనిశ్రీరంగంబుఁజేరియతనికిఁద్రిదండస  
 న్యాసిత్వంబును నెంబారను నామంబునొసంగి శ్రీభా  
 ష్యంబురచించి శారదచేభాష్యకారనామంబునుజేంది  
 శిష్యులవేడికొలున దిగ్విజయంబుచేయుచుఁ గుమత  
 తిమిరంబులందొలంగించివేంకటాచలపతికిఁ యిడంపురి  
 శంఖంబుతోడతిరువిలచ్చినై స్వరూపంబగుఁ బాంచజ  
 న్య సుదర్శనంబులనొసంగి తిరుక్కురుంగుడి నివాసి  
 యగు హరినిశిష్యుంజేసికొని యతనికివైష్ణవసంబియ  
 ను నామంబునొసంగి మరలశ్రీరంగంబుఁజేరి జయ  
 స్తంభంబునాటి సుఖంబుండెనంత॥

ద్విపద.

ధరణిఁజొళుండునుధరణీశ్వరుండు - పరగునటుల  
శివాత్పరతరంనాస్తి\* యనఁగవ్రాఁయించితానందఱి  
చేతఁ-బెనుపొందఁజేవ్రాలుపెట్టించిమఱియు\* నరయ  
నాఱూరానుఁడనెడువైష్ణవుని- బరువడివీక్షించిపరగం  
గనతని\*వ్రాలిడుమన్ననావైష్ణవుండనియె- వ్రాలు  
నేఁబెట్టినవసుమతీనాథ\*హరుఁడుపరబ్రహ్మమనిధాత్రి  
లోన- మరినిజంబగు నెనామాటలవినుము\* రామాను  
జుఁడుయతిరాజశేఖరుఁడు - భూమీశశ్రీరంగపురినివ  
సించు\*వరలనాతండుచేవ్రాలుపెట్టినను-ధరనిజంబగు  
ననితగనతండనిన॥

వ॥చోళుండురామానుజుంఁడని తనభటులఁబను  
పఁగూరేళుండుయతీశుని ద్రిదండకాషాయంబులధరిం  
చితానే రామానుజుండునిపలికిపూర్ణార్థ ద్వితీయుం  
డగుచుఁ జొళునికడకరిగి ద్రోణమస్తితతః పరమ్మనిచే  
వ్రాలుచేసివాదించిన నావాదంబుకూరేశ విజయం  
బనుగ్రంథంబై పరఁగెఁ జొళుండును గూరేశువాదం

బున నొడించ లేక పూర్ణార్థ్యంజూచి నీయభిప్రాయం  
బెట్టిదనిననతం దేమనుచున్నాడు॥

క॥ ఒక్కఁడుకాలింజూచిన । నొక్కఁడాకాలిఁగడి  
గెనొరియిలేశా । యొక్కఁడాజలములఁదల । మక్కు  
వధరియింఁచెనెవఁడు మహినీశ్వరుఁడో॥

వ॥ అనినవినిచోళుండుకోపోద్దీపితమానసుండై కట  
కటంబడిపండ్లు పెట పెటంగొటికికనుబొమలమ్రవభట  
పర్గంబుంజూచిపూర్ణార్థ్యకూరాధిపుల లోచనంబులూ  
లోచింపకఁదీయుండనినఁ గూరేశుండప్పాపాక్షువీక్షిం  
ని యోరిపాపాత్మా నిన్నును బాపండుమయంబగునీ  
సభనుజూచిన నేత్రంబుల కీచండనతగుననిపలికి తానే  
తననేత్రంబులఁదీసివైచినఁ జొళభటులు పూర్ణార్థ్య  
నేత్రంబులఁదీసివైచిరంత నద్దేశికొత్తము లిరువురు  
ను శ్రీరంగంబునకరుగుచోమార్గంబునం బూర్ణార్థ్యం  
డుపరమపదంబునకేగెఁ గూరేశుండునురంగపురిఁజేరె  
నంలకుమున్న రామానుజుండు గూరత్తాల్వాసుధవ  
త్తాంబరంబులధరియించిమేల్పొటికరుగుచో జొళభ

టులు వెంబడింప నేడుపిడికిళ్లమన్నజన్మి యేడుపర్వ  
తంబులంగావించి వారురానీకుండజేసి మార్గంబునఁ  
గొంగుపిరాట్టచే సత్కరింపఁబడి విఠలరాయనకొమా  
రైసుసోకినబ్రహ్మరక్షస్సుందోలి యచట వాదింపవ  
చ్చినవేపురతోనేకకాలంబున శేషరూపుండై వాదిం  
చియారాజునుశిష్యునిగానేలి యతనికి విష్ణువర్ధనుఁడ  
నునామంబునొసంగి॥ జంపె.

తురక లేమనుగూడికరముడిల్లిపురిని బరంగమాధపు  
నియమగిరియందుఁజేర్చె॥౧. రామప్రియండుయతి  
రాజసంపత్వత్ర । నామంబుధరియించె నలినివేడుక  
ను॥౨. తనరనాగిరినిద్వాదశవర్షములునిర్వేదనశిష్యు  
లనుగూడితగ యతీంధ్రుండు॥౩. వెనుకఁజోళుండుచ  
చ్చెననయతీశుండువిని । తనరశ్రీరంగంబుఁదాఁజేరెవే  
డు॥౪.

వ॥ఇట్లుశ్రీరంగంబుఁజేరిపోష్యశ్శిష్యగురోపుత్రః ।  
అనునట్లుసర్వేశ్వరునితోడి చతుర్విధసంబంధంబుగ  
లిగి సుఖంబుండెనంత॥



జంపె.

మనుజులనుగడతేర్పమహినిడెబ్బదినాల్లు । ఘనుల  
విప్రులఁ బ్రీతిఁగరుణనియమిఁచెన్॥౧. రంగేశ్వరుఁడు  
ప్రహ్లాదముఁజేయిం చెయతి | పుంగవునకును ప్రీతిబుధు  
లుల్లసిల్లెన్॥౨. కందాడై యాండానుగరము వేడయతీం  
మ్రుఁ । డందముగఁదనవిగ్రహంబుఁదానొసఁగెన్॥౩.  
పరగనిజభక్తులకుఁబరమపదమును ప్రీతిఁగరతలామల  
కంబుగాను గావించెన్॥౪. రామానుజుండంతరంగేశు  
నసుముతిని | శ్రీమించహరిపురిని జేరెనం ప్రీతిన్॥౫.

ద్విపద.

విన్ననుజదివినవెలయనీకృతిని-మన్నన వ్రాసినమ  
నుజులు వారి \*యంతకాలంబుననచ్యుతుఁజేరి - సంతో  
షమునలక్ష్మీచనుబాలుఁద్రాగి \* పరమపదమునంచువసి  
యింపవచ్చు-నరయరామానుజయశమునుడెల్పు\*నీచ  
గీత్రముతగనీభువిలోన- నాచంద్రతారారక్మయై యొ  
ప్పుఁగాత॥

గద్య.

ఇది శ్రీమద్రామానుజ సిద్ధాంతనిర్ధారణధూ  
ర్వహ శ్రీమదేట్టూరుతిరునిన్నయూరద్దంకితిరు  
మలలక్ష్మీనృసింహకుమార తిరువేంకటతాతా  
చార్య చరణారవిందసమాశ్రయణ పవిత్రాం  
తఃకరణధనాలకులకలశాబ్ధిపూర్ణచంద్రభక్తవ  
త్సలనాయక సుపుత్రదేవరాజనాయక ప్రణీతం  
జైన శ్రీరామానుజవిలాసంబనుయక్షగానము

సమాప్తము.

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.





శ్రీనుతేరామానుజాయనమః.

శ్రీరామాయణసారసంగ్రహము.

కందపద్యము.

శ్రీరామానుజపదముల! శ్రీరంజిల్లఁగభజించి  
చెందినవేడ్కుఁ! శ్రీరామాయణసారము! ధా  
రుణి సంగ్రహము గాను దగరచియింతుఁ! ||

శ్లో ||

పితామహస్యాపిపితామహాయ!  
ప్రాచేతసాదేశ ఫలప్రదాయ!  
శ్రీభాష్యకారోత్తమ జేశికాయ!  
శ్రీశైలపూర్ణాయనమోనమస్తోత్ ||

దేవతలప్రార్థనచేసుపాయంబీశ్వరుండనియు, శ్రీరా  
ముండుదివ్యపురుషుడ త్తపాయసాన్నమువలనగర్భస్థుం  
డగుటచేఁ జేతనునికి జాయమానకటాక్షము భగవ  
త్ప్రీతికిఁ బ్రథమకారణంబగుననియు, స్వామితండ్రీ

యాజ్ఞః క్షిప్తః పిన్దవేంబడించుటచే నాచార్యాజ్ఞభాగవ  
తులవేంబడింపవలయుననియు, స్వామినిక్షిప్తః  
ధముగఁదోడ్కొనిపోవుటచే భాగవతులునిర్దేతుకము  
గానునిర్బంధముగానుజేతనులఁదమదారికిఁదెత్తురిని  
యు, క్షిప్తః పిన్దవేంబడించుటచే భాగవతులజ్ఞాననాశకంబగును  
జ్ఞానంబునొసంగుచురనియు, క్షిప్తః పిన్దవేంబడించుటచే భాగ  
వతోపదేశముచేతనజ్ఞానమునశించి నుజ్ఞానముకలుగు  
ననియు, తపసికోరికనెరవేర్చుటసీతాకల్యాణమునకుఁ  
గారణమగుటచే భాగవతాభిప్రాయముననువర్తించు  
టపెరియపిరాట్టియార్కటాక్షమునకుఁ గారణమగు  
ననియు, విల్లువిరుచునెపమునసీతనుబరిగ్రహించుటచే  
సర్వేశ్వరుండైనైచ్చన్నానెన్నారైచ్చన్నానె  
న్నడియారై నొక్క నానిత్యాదిరీతిని మడిమాంగా  
య్పోట్టుచేతనునిర్దేతుకముగరక్షించుననియు, దశర  
థునిదుఃఖనివృత్త్యర్థముగఁబరశురామునిభంగభరచుట

౪౨ శ్రీరామాయణసారసంగ్రహము.

చేసర్వసముండగునీశ్వరుండు స్వవిరోధులనిగ్రహిం  
చుటభాగవతార్థమనియు, రామాభిషేకంబుకై కేయి  
ప్రయత్నంబునఁజెడుటచేదుస్సహవాసముచేతసత్తా  
ర్యములుచెడుననియు, నై కేయిదుర్బోధనకువశ్యుడై  
రామాభిషేకవిఘాతముచేసిన దశరథునికిఁ బరమపద  
ములేనంచునఁబామరజనులదుర్బోధనకువశ్యుడై సత్తా  
ర్యవిఘాతము చేయువానికిఁ బరమపదములేదనియు,  
నై కేయిదుర్బోధనకువశ్యుడైనదశరథునిస్వామివిడిచి  
పోవుటచేఁబామరుల దుర్బోధనకువశ్యులై నవారిసీశ్వ  
రుండుపేక్షచేయుననియు, శ్రీరామునియనుష్ఠానముచే  
శ్రీయఃపతిదివ్యకల్యాణ గుణములిట్టివనియునిశయపె  
రుమా శనుష్ఠానముచేభగవత్తైంకర్యములయందీరీతిన  
న్వయింపవలయుననియు, భరతాశ్వాననుష్ఠానముచే  
భగవదాజ్ఞాకైంకర్యములయందీరీతినన్వయింపవలెన  
నియు, శత్రుఘ్నాశ్వాననుష్ఠానముచేభగవదారాధన  
మునకన్నభాగవతారాధనముశ్రేయమనియు, స్వామి  
బుష్టులకభయమిచ్చి రాక్షసులవధించుటచేసాధుల

కభయమిచ్చి యసాధులశిక్షించుననియు, రావణుడు  
 మాయామృగముచేతనీతను మోహింపించుటచేఁబా  
 మరజనులుచేతనుల మాయాప్రసంగములచేతఁజెరు  
 తురనియు, మాయామృగమునపేక్షించిననీతస్వామిని  
 దూర ప్రదేశమునకుఁబంపుటచేఁ బామరులమాయా  
 ప్రసంగమునకువశ్యులైన వారీశ్వరునిబొత్తిగామర  
 తురనియు, నిశయపెరుమాళ్ సచ్చిదివిననినీతరావణు  
 నిచేతనపహరింపఁబడుటచే సాధులసచ్చిదివిననివారు  
 చెడుదురనియు, జెరియవుడై యార్ సీతకై ప్రాణము  
 నువిడుచుటచేసాధులు భాగవతార్థమై స్వప్రాణము  
 నునైతమువిడుతురనియు, స్వామితానేపెరియవుడై  
 యారుకుఁజరమక్రియలుచేయుటచేవైష్ణవోత్పత్తివిం  
 తనముకూడదనియు, శిరియతిరువడిపురుషకారముచేత  
 మర్కటపతియగుసుగ్రీవునేలుటచే భాగవతపురుషకా  
 రముచేనీశ్వరుండల్పవస్తువులఁగటాక్షించుననియు, సు  
 గ్రీవవిరోధియగువానినిగ్రహించుటచే నీశ్వరుండు  
 స్వాశ్రితవిరోధులనిగ్రహించుననియు, బిరాట్టిలవణ

౪౪ శ్రీరామాయణసారసంగ్రహము.

సముద్రమధ్యమందుండుటచేత ననులుసంసారార్థ  
 వపరివేష్టితులనియు, శిరియతిరువడిచే లవణసముద్ర  
 మధ్యమందుండు బిరాట్టికి ముద్రయుంగరముఁబంపు  
 టచేత నీశ్వరుండు సంసారార్థవమగులగుఁ జేతనుల  
 కాచార్యముఖేన పెరియతిరు మంత్రమును పదేశించున  
 నియు, బిరాట్టిశిరోరత్నమిచ్చుటచే నాత్మసమర్పణము  
 చేయవలయుననియు, శిరియతిరువడిలంకను గాల్చుటచే  
 సదాచార్యుండజ్ఞానమును దహించుననియు, శిరియతిరు  
 వడిసీతావృత్తాంతము స్వామికిఁ దెలుపుటచే నభిముఖు  
 లైన చేతనుల కాచార్యుండు పెరియ పెరుమాళ్ సన్నిధి  
 నీరీతిని బురుషకారము చేయుననియు, సముద్రమునకు  
 వారధి కట్టుటచే భగవత్కటాక్షము సంసారసాగరము  
 నకు వారధి వంటిదనియు, వానరుల చేత గొప్ప కార్యముల  
 జేయించుటచే నీశ్వరుండు ఘటితఘటనాపటిష్ఠుండని  
 యు, గేవల మూర్ఛుండగు రావణునిచే దామసగుణం  
 బిట్టిదనియు, నొకప్పుడు విభీషణునికి నొకప్పుడు రావణుని  
 కి ననుకూలుండగుం భకర్ణునిచే రాజసగుణంబిట్టిదని

యు, సదారావణునికేట్రుకూలుండగువిభీషణాల్వా  
నుచేసత్వగుణంబిట్టిదనియు, గుంభకర్ణ రావణులవిడి  
చివిభీషణాల్వానుననుగ్రహించుటచే నీశ్వరుండురా  
జసతామసులవిడిచి సాత్త్వికులననుగ్రహించుననియు,  
విభీషణాల్వానును సర్వముత్యజించితన్నశరణుచెం  
దిన తదనంతరంబంగీకరించుటచే జేతనులుసర్వసం  
ఘపరిత్యాగముచేసి తంజైనత్తాయతారం తనయర్  
పెరుంశెల్వం యెందనుక్కు-నీయేయతిరాజా! అనుజ్ఞా  
నముకుదిరిన వెనుకభగవ త్కటాక్షపా త్తులగుమరని  
యు, సర్వమునుద్యజించితన్నాశ్రయించిన విభీషణా  
ల్వానును శిరియతిరువడిపురుష కారముచేగటాక్షిం  
చుటచేత నెంతవిలక్షణునైన సహచార్యపురుషకార  
ము లేకనీశ్వరుండంగీకరించడనియు, రావణుఁబుత్రమి  
శ్రసమేతంబుగ సంహరించుటచేబ్రహ్మతీసంబంధ  
మునీశ్వరుండుసకార్యముగాఁదొలగించుననియు, నన్ని  
ప్రవేశానంతరము సీతనుబరిగ్రహించుటచే విరజా  
స్నానానంతరముముక్తులనీశ్వరుండుపరిగ్రహించున



౪౬ శ్రీరామాయణసారసంగ్రహము.

నియు, నగ్నితనచేతులచేతసీతనుస్వామిసన్నిధినివిడు  
చుటచేతనమానవకరస్పర్శముచేభగవత్సన్నిధిజేరవ  
లయుననియు, స్వామిసీతతోగతవృత్తాంతంబులఁబ్రస్తా  
పించుటచే ముక్తుతోనీశ్వరుండు గతవృత్తాంతంబు  
లఁబ్రస్తాపించు ననియునిత్యాది శ్రీరామాయణాభి  
ప్రాయము.



ఇట్టిపరమాద్ధంబులంగలశ్రీరామాయణంబును శ్రీ  
యుక్తయవరులకుపదేశించుటచేఁ బెరియతిరుమలనంబి  
శ్రీభాష్యకారోత్తమదేశికులైరి.



గద్య.

ఇది శ్రీమద్రామానుజచరణారవిందమకరంద  
సౌనపరిశుష్టారతరంగభృంగధనాలదేవరాజ  
నాయకప్రణీతంబునైన శ్రీరామాయణసార  
సంగ్రహముసమాప్తము.

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

